

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

28 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Ion Guzun, Elena Covalenco, Liliana Catan, Iurie Diaconu,

judecând în ședință fără participarea părților recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Bolduratu Vasile, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2016, în cauza penală privindu-l pe

Cimpoieșu Constantin XXXXX, născut la XX XXXX XXXX, originar din s. XXXXXXXX, domiciliat în s. XXXXXXXX, r-nul XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 28.04.2016 - 26.08.2016;

instanța de apel: 17.10.2016 - 18.11.2016;

instanța de recurs: 25.01.2017 - 28.03.2017.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală a fost legal executată.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție asupra recursului în cauză în baza actelor din dosar,

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești din 26 august 2016, Cimpoieșu Constantin a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod penal și în baza acestei legi, i-a fost aplicată pedeapsa cu închisoare pe un termen de 1 an, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 85 Cod penal, la pedeapsa numită s-a cumulat parțial pedeapsa rămasă neexecutată numită prin sentința Judecătoriei Hîncești din 11 iunie 2015, fiindu-i stabilită pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 1 an și 3 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis

În baza art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a pedepsei pe un termen de probațiune de 1 an.

2. Pentru pronunțarea sentinței în cauză, instanța de fond a constatat că, Cimpoieșu Constantin conlocuind cu soția sa Cimpoieșu Maria, cu care se afla în

proces de desfacere a căsătoriei, care potrivit prevederilor art. 133¹ alin. (1) Cod penal, este membru de familie, fiind în relații ostile, la 10 octombrie 2015, la domiciliu, în absența soției, prin deteriorarea lacătului, a pătruns în odaia provizorie a lui Cimpoieșu Maria, unde aceasta își prepara mâncarea, iar când soția acestuia a depistat, inculpatul, i-a comunicat că a pătruns cu scopul de a pune în pod otravă pentru șobolani. Acțiunile lui Cimpoieșu Constantin i-au provocat lui Cimpoieșu Maria stări de frică pentru propria viață și suferințe psihice, dat fiind faptul că, Cimpoieșu Constantin sistematic o amenința că-i va curma viața prin otrăvirea hranei.

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul Bătrîncea Ion în numele inculpatului Cimpoieșu Constantin, prin care a solicitat casarea integrală a sentinței și pronunțarea unei hotărâri prin care inculpatul să fie achitat de învinuirea de săvârșirea infracțiunii imputate din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, lipsește legătura cauzală dintre fapta inculpatului și consecințele survenite.

Mai mult, apărătorul a menționat că, la materialele cauzei nu există nici o probă directă ce ar demonstra vinovăția inculpatului, sentința de condamnare fiind bazată doar pe declarațiile părții vătămate, care are un interes material, susținând că acesta i-ar fi cauzat suferințe psihice, fapt ce nu a fost constatat prin concluziile experților din raportul de expertiză psihiatrico-legală ambulatorie nr.97 a-2016, conform cărora Cimpoieșu Maria nu suferă de careva tulburări psihice .

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2016, a fost admis apelul declarat de către avocatul Bătrîncea Ion în numele inculpatului Cimpoieșu Constantin, casată total sentința, inclusiv din oficiu, în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță:

Cimpoieșu Constantin a fost achitat de învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod penal, din motiv că fapta nu este prevăzută de legea penală.

4.1. În motivarea deciziei, instanța de apel a menționat că, instanța de fond pe deplin a constatat starea de fapt și de drept a acțiunilor săvârșite de inculpatul Cimpoieșu Constantin, iar probelor examinate, le-a fost dată o apreciere juridică cuvenită, în conformitate cu prevederile art. 101 din Codul de procedură penală.

Astfel, cu toate că inculpatul Cimpoieșu Constantin nu și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii imputate, vina acestuia în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod penal, violență în familie, adică acțiunea intenționată, manifestată verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al

familiei, care a provocat suferință psihică, se dovedește integral de următoarea sistemă de probe, care sunt pertinente, concludente, utile și veridice și coroborează între ele, cum ar fi:

- declarațiile inculpatului Cimpoeșu Constantin (f.d.104,106);
- declarațiile părții vătămate Cimpoeșu Maria (f.d.103);
- declarațiile martorului Gabura Adrian (f.d.105);
- plângerea părții vătămate Cimpoeșu Maria din 22 octombrie 2015, conform căreia, soțul său o amenință cu moartea în permanență, o înjosește, îi spune că va da foc casei, care este construită pe terenul ce a aparținut tatălui său și ea nu are nimic acolo. În timp ce ea nu era acasă, Cimpoeșu Constantin a deteriorat lacătul ușii de la bucătărie. Ultimul face abuz de băuturi alcoolice, face scandal (f.d. 9);

- informația telefonică din 10 octombrie 2015, conform căreia în s. Bujor, la domiciliul lui Cimpoeșu Maria a avut un conflict cu soțul ei Cimpoeșu Constantin (f.d.11);

- procesul-verbal de cercetare la fața locului din 19 octombrie 2015, la care este anexat foto-tabelul (f.d. 14-15);

- copiile încheierilor și ordonanțelor de protecție emise în privința lui Cimpoeșu Constantin, conform cărora, au fost aplicate măsuri de protecție a victimei violenței în familie Cimpoeșu Maria la data de 05 iunie 2015 și respectiv 11 noiembrie 2015 (f.d. 23-29);

- raportul de expertiză psihiatrico-legală ambulatorie nr. 97 a-2016 din 19 februarie 2016, în privința Mariei Cimpoeșu, conform căruia, aceasta nu manifestă predispoziție de a percepe exagerat acțiunile violente exercitate asupra sa, de maladii psihice cronice nu suferă, este fără dereglări psihice, dar prezintă tulburare de stres post-traumatică, dezvoltată în urma evenimentelor psihotraumatizante. La momentul comiterii asupra ei a acțiunilor de violență în familie, ea nu prezenta careva tulburări psihice, putea corect recepționa evenimentele ce aveau loc cu ea, le putea percepe, înțelegea caracterul și semnificația lor și în prezent le poate reda (f.d. 34-36);

- raportul de expertiză psihiatrico-legală ambulatorie nr. 120a-2016 din 19 februarie 2016 în privința lui Cimpoeșu Constantin, conform căruia, acesta de maladii psihice cronice nu suferă, deci este fără dereglări psihice și în perioada săvârșirii infracțiunii, dereglări psihice temporare nu manifesta, avea capacitate de prevedere și deliberare a acțiunilor sale, deci putea acționa cu discernământ. Poate fi recunoscut responsabil (f.d. 39-41);

- copia sentinței Judecătoriei Hîncești din 11 iunie 2015 în privința lui Cimpoeșu Constantin, prin care ultimul a fost condamnat în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal la 1 an închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei în baza art. 90 Cod penal, pe termen de un an (f.d. 64-66).

Astfel, instanța de apel a constatat că, Cimpoeșu Constantin a comis infracțiunea imputată lui și acțiunile inculpatului au fost corect calificate de către

instanța de fond în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal, violență în familie, adică acțiunea intenționată, manifestată verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință psihică, or, la materialele cauzei sunt anexate suficiente probe ce indică cu certitudine vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate.

Mai mult, instanța de apel a dat o apreciere critică afirmațiilor invocate de către inculpatul Cimpoieșu Constantin și avocatul acestuia precum că, probele administrate și examinate în cadrul cercetării judecătorești demonstrează că infracțiunea încriminată de partea acuzării nu-și găsește confirmare, inclusiv lipsește legătura causală dintre fapta inculpatului și consecințele survenite, iar sentința de condamnare este bazată doar pe declarațiile părții vătămate, argumente ce sunt combătute prin cumulul de probe analizate de către prima instanță prin prisma admisibilității, relevanței, concludenței, utilității și veridicității lor .

Or, instanța de fond a invocat în motivarea sentinței de condamnare nu doar declarațiile părții vătămate, Cimpoieșu Maria, dar și declarațiile martorului Gabura Adrian, care activează în calitate de ofițer de sector în localitatea unde locuiesc partea vătămată și inculpatul și care a declarat că, pe parcursul activității sale a întâmpinat dificultăți cu familia Cimpoieșu, plângeri au fost din partea ambelor părți, iar în baza materialelor acumulate în privința lui Cimpoieșu Constantin, fiind emise ordonanțe de protecție, prin care au fost aplicate măsuri de protecție a victimei violenței în familie Cimpoieșu Maria la 05 iunie 2015 și respectiv 11 noiembrie 2015, ulterior Cimpoieșu Constantin fiind atras și la răspundere penală pentru acțiuni de violență în familie.

La fel, instanța de apel a reținut că, legătura causală dintre fapta inculpatului și consecințele survenite este confirmată prin concluziile experților din raportul de expertiză psihiatrico-legală ambulatorie nr. 97 a-2016 din 12.02.2016 în privința lui Cimpoieșu Maria, conform căroră, aceasta nu manifestă predispoziție de a percepe exagerat acțiunile violente exercitate asupra sa, de maladii psihice cronice nu suferă, este fără dereglări psihice, dar prezintă tulburare de stres post-traumatică, dezvoltată în urma evenimentelor psihotraumatizante. La momentul comiterii asupra ei a acțiunilor de violență în familie, ea nu prezenta careva tulburări psihice, putea corect recepționa evenimentele ce aveau loc cu ea, le putea percepe, înțelegea caracterul și semnificația lor, putându-le reda (f.d.34-35).

Prin urmare, instanța de apel a conchis că, instanța de fond cert a constatat că, fapta inculpatului Cimpoieșu Constantin în circumstanțele indicate în rechizitoriu, și-a găsit confirmare deplină prin consolidarea probelor expuse și analizate, și întrunește sub aspect obiectiv și subiectiv semnele constitutive ale componenței de

infracțiune prevăzute la art. 201¹ alin. (1) Cod penal, în redacția Legii nr.167 din 09 iulie 2010, publicată în MO nr.155-158/551 din 03 septembrie 2010, calificându-se ca violență în familie, adică acțiunea intenționată, manifestată verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință psihică.

Astfel, instanța de apel a reținut că, potrivit Legii nr.196 din 28 iulie 2016, intrată în vigoare la 16 septembrie 2016, conținutul art. 201¹ alin. (1) Cod penal, a fost modificat, iar semnele constitutive ale infracțiunii comise de inculpatul Cimpoieșu Constantin la 10 octombrie 2015, conform cărora a fost recunoscut vinovat inculpatul au fost excluse și anume violența în familie, adică acțiunea intenționată, manifestată verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință psihică.

În conformitate cu prevederile art. 10 alin. (1) Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

Instanța de apel a indicat că, în conformitate cu art. 390 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, sentința de achitare se adoptă dacă fapta nu este prevăzută de legea penală.

Astfel, luând în considerație cele menționate supra, de faptul că, conținutul art. 201¹ alin. (1) Cod penal a fost modificat, iar semnele constitutive ale infracțiunii conform cărora a fost recunoscut vinovat inculpatul, au fost excluse, iar Cimpoieșu Constantin urmează a fi achitat, întrucât fapta acestuia nu mai este prevăzută de legea penală.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror în temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care solicită casarea deciziei contestate cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță într-un alt complet de judecată.

În motivarea recursului declarat, recurentul indică că, decizia instanței de apel este eronată, deoarece fapta de violență în familie după modificările operate în Codul penal nu a fost decriminalizată.

Mai mult, procurorul indică că, instanța de apel incorect a achitat inculpatul pe motiv că, acțiunile inculpatului au fost comise până la intrarea în vigoare a modificărilor operate, în contextul efortului organului de urmărire penală de a oferi justiției persoana ce a comis infracțiunea.

6. Judecând motivele recursului în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, și să dispună achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod.

Din conținutul recursului procurorului rezultă că, autorul este de acord cu starea de fapt stabilită de instanța de apel, acesta critică decizia atacată numai referitor la achitarea inculpatului pe motiv că fapta nu este prevăzută de legea penală.

Mai mult, recurentul menționează că, instanța de apel incorect a achitat inculpatul, acesta urma să înceteze procesul penal în urma modificărilor Codului penal, deoarece există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

Instanța de recurs consideră, că în cauză este prezentă eroarea de drept menționată de recurent și își argumentează poziția sa în felul următor:

Hotărârea instanței de apel este neîntemeiată în partea ce ține de achitare a inculpatului în conformitate cu prevederile art. 10 Cod penal, art. 390 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală - *pe motiv că fapta nu este prevăzută de legea penală.*

Astfel, Colegiul penal lărgit ține să indice că, conform art. 390 Cod de procedură penală se invocă exhaustiv temeiurile în baza cărora se adoptă sentința de achitare și anume: *instanța stabilește fie inexistența infracțiunii, ca temei al răspunderii penale, fie existența unei cauze, în care este exclusă răspunderea penală, ceea ce echivalează, în ambele situații, cu nevinovăția penală a inculpatului, persoana trebuie să fie reabilitată. În acest caz persoana are dreptul la despăgubiri materiale, morale, să fie restabilit în drepturile de muncă, de pensionare, locative și alte drepturi în condițiile legii.*

În aceste circumstanțe, Colegiul penal lărgit menționează că, instanța de apel neîntemeiat a emis decizie de achitare a inculpatului în conformitate cu prevederile art. 10 Cod penal, art. 390 al. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, pe motiv că fapta nu este prevăzută de legea penală, adică pe motiv de reabilitare, deoarece prin Legea nr. 661 pentru modificarea și completarea unor acte legislative din 16.09.2016, a fost introdus un element obligatoriu la art. 201¹ Cod de procedură penală și anume, *violența trebuie să fie soldată cu vătămarea ușoară a integrității corporale*, iar pentru a fi calificate conform art. 78, 78¹ Cod contravențional, acțiunile violente trebuie să cauzeze cel puțin *vătămări neînsemnate a integrității corporale*, prin urmare legea dată a avut ca scop intensificarea activității și ridicarea eficienței în combaterea violenței domestice.

În speță, inculpatul Cimpoieșu Constantin a fost condamnat pentru faptul că, la 10 octombrie 2015, la domiciliu, în absența soției, prin deteriorarea lacătului, a pătruns în odaia provizorie a lui Cimpoieșu Maria, unde aceasta își prepara mâncarea, iar când soția acestuia a depistat, inculpatul, i-a comunicat că a pătruns cu scopul de a pune în pod otravă pentru șobolani. Acțiunile lui Cimpoieșu Constantin i-au provocat lui Cimpoieșu Maria stări de frică pentru propria viață și suferințe psihice, dat fiind faptul că, Cimpoieșu Constantin sistematic o amenința că-i va curma viața prin otrăvirea hranei, fiind încadrate în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal (în redacția Legii nr. 167 din 09.07.2010) și anume „*violența în familie, adică acțiunea sau inacțiunea intenționată, manifestată fizic sau verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care au provocat suferințe psihice*”.

Prin urmare fapta de violență în familie, după modificările operate în Codul penal nu a fost decriminalizată, în continuare fiind pedepsite faptele prejudiciabile (violența) comise de către membrii de familie.

Colegiul penal lărgit ține să indice că, art. 8 Cod penal, stipulează că caracterul infrațional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

În corespundere cu art. 10 alin. (1) Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infrațional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

În sensul vizat se constată că, inculpatul a fost corect condamnat de instanța de fond în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal, în redacția legii de până la 16.09.2016, sentința fiind pronunțată la 26 august 2016, iar instanța de apel urma să adopte o decizie de încetare a procesului penal în conformitate cu prevederile art. 391 alin. (1) pct. 6) și art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală, raportate la prevederile art. 275 alin. (1) pct. 9) și art. 285 alin. (2) ale aceluiași cod, deoarece este prezent un caz de nereabilitare a persoanei, iar caracterul infrațional al faptei conform art. 8 Cod penal se stabilește de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Astfel, Colegiul penal lărgit va admite recursul ordinar, declarat de către procuror, întrucât instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței – temei pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 391 alin. (1) pct. 6), 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Bolduratu Vasile, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 noiembrie 2016 și sentința Judecătoriei Hâncești din 26 august 2016, în cauza penală în privința lui *Cimpoieșu Constantin* și dispune încetarea procesului penal în privința acestuia, conform art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, pe motiv că există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la *18 aprilie 2017*.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Ion Guzun

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu